

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ М.П. ДРАГОМАНОВА

Факультет філософської освіти і науки
Факультет педагогіки та психології

ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ
«АКАДЕМІЯ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГІЧНОЇ НАУКИ І ПРАКТИКИ»

ГУМАНІТАРНИЙ КОРПУС

Випуск 9

**Збірник наукових статей з актуальних проблем
філософії, культурології, психології, педагогіки та історії**

Вінниця
«Нілан-ЛТД»
2017

УДК 159.9+1+37+93](063)

ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

Г 94

Редакційна колегія:

Бондар В.І. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, заслужений працівник освіти України.

Дробот І.І. – доктор історичних наук, професор, декан факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова, заслужений діяч науки і техніки України.

Долинська Л.В. – кандидат психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології, заступник декана факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи та міжнародних зв'язків, заслужений працівник освіти України.

Матвієнко О.В. – доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та методики початкового навчання, заступник декана факультету педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова з наукової роботи.

Морозов І.В. – доктор культурології, професор кафедри менеджмента соціокультурної діяльності Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Меднікова Г.С. – доктор філософських наук, професор кафедри культурології НПУ імені М.П.Драгоманова.

Митник О.Я. – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри практичної психології НПУ імені М.П.Драгоманова.

Можейко М.О. – доктор філософських наук, професор, завідувач кафедру методології гуманітарних наук Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Приходько Ю.О. – доктор психологічних наук, професор кафедри психології і педагогіки психології педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, академік Академії наук вищої школи України.

Синьов В.М. – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член НАПН України, декан факультету корекційної педагогіки і психології НПУ імені М.П.Драгоманова, президент Асоціації корекційних педагогів України.

У збірнику подано наукові статті за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції «Наукові пошуки: актуальні проблеми теорії і практики» (28 лютого 2017 р.).

У працях аспірантів, студентів та молодих вчених з України, Польщі, Білорусі висвітлено актуальні теоретичні та прикладні проблеми психології, філософії, культурології, історії, педагогіки, а також представлено міждисциплінарні пошуки та здобутки.

Упорядники:

Кучеренко Є.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології і педагогіки НПУ імені М.П. Драгоманова.

Русаков С.С. – кандидат філософських наук, доцент кафедри культурології НПУ імені М.П. Драгоманова, заступник декана факультету філософської освіти і науки НПУ імені М.П.Драгоманова з соціально-виховної роботи.

Політевич О.Е. – магістр педагогічних наук, викладач кафедри теорії і історії інформаційно-документних комунікацій Білоруського державного університету культури і мистецтв.

Г 94 **Гуманітарний корпус:** [збірник наукових статей з актуальних проблем філософії, культурології, психології, педагогіки та історії] – Випуск 9. – Вінниця : ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017. – 288 с.

ISBN 978-966-924-479-6

УДК 159.9+1+37+93](063)

ББК 88я431+87я431+74я431+63я431

© Автори статей, 2017

© Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова, 2017

© ГО «Академія розвитку психологічної науки і практики», 2017

© ТОВ «Нілан-ЛТД», 2017

ISBN 978-966-924-479-6

ПЕДАГОГІЧНІ ПОГЛЯДИ АРИСТОТЕЛЯ

Семенюк Микола Степанович,

викладач основ філософських знань

ДВНЗ «Чернівецький коледж дизайну та економіки»

mukolai4uk@ukr.net

Арістотель (384–322 до н. е.) – давньогрецький мислитель і педагог, автор наукових праць у галузях етики, естетики, політики, природознавства та філософії. Основні лінії власних педагогічних поглядів виклав у таких відомих творах як «Політика», «Нікомахова етика», «Метафізика», «Про душу» та інших. Його «роль в науковій долі педагогіки колосальна, унікальна і безпрецедентна», він сам «справжній учитель людства» – так вважає відомий філософ Валентин Фердинандович Асмус [1., с. 266].

Крім того, окремі дослідники доводять, що він уперше в історії педагогіки зробив спробу вікової періодизації, поділивши життя індивіда на три періоди: 1) від народження до 7 років (виховання в сім'ї, організація режиму, загартування); 2) від 7 до 14 років (виховання у державній школі, вивчення граматики, музики, малювання і гімнастичних вправ); 3) від 14 до 21 року (продовження навчання у державній школі, вивчення літератури, історії, філософії, арифметики, астрономії та музики).

Так, у перший період новонароджена дитина виховується в сімейному колі до семирічного віку. Арістотель стверджує, що «як від людини народжується людина, а від тварини – тварина, так і від чеснотливих батьків – чеснотливі діти. Природа, зрештою, теж прагне до цього, але часто їй не вдається так зробити. Саме тому, у його педагогічній концепції чесноти відіграють важливу роль, адже вони не є вродженими, їх потрібно набувати протягом всього життя людини. Для підтвердження своєї точки зору він наводить такий приклад, що скільки б разів ми не підкидали камінь вгору він всеодно буде рухатися в протилежний бік, тобто вниз, бо жодна річ не змінює своїх природних якостей під впливом звички. А, вищими чеснотами можна вважати лише, ті які мають споглядальний характер, зокрема філософське дослідження чи науковий пошук [3].

Оскільки дитина в ранньому віці зростає у дусі сімейних норм і цінностей, то надзвичайно важливими елементами її виховання є як дитячі ігри, так і дотримання гігієни, і навіть гучний дитячий крик і плач є для них «своєрідною гімнастикою».

Далі філософ наголошує на тому, що родинне виховання повинно контролюватися особливими державними чиновниками – педонімами. У коло обов'язків педонімів мають входити різноманітні функції, адже лише з їхньою допомогою малолітня дитина зможе сформувати ті навички, які будуть корисні у майбутньому. А, в питанні щодо дитячих ігор він на противагу Платону, стверджує: «...коли вчаться, то не граються, і навпаки

–навчання пов’язане з виснажливою працею»[2].

У наступному періоді (від 7 до 14 років) навчання хлопчиків вже відбувається на державному рівні та має бути встановленим однаковим для всіх рівноправних громадян, «оскільки держава ставить перед собою одну мету для всіх, то зрозуміло й те, що виховання – загальнодержавна справа, і воно повинне мати загальний характер». Щодо навчання дівчат і жінок, то Арістотель вважав, що за своєю природою вони істотно відрізняються від чоловічої частини людства, тому освіта не принесе їм жодної користі[3].

Філософ наголошує, що початкова освіта має базуватися на таких предметах як гімнастика, граматики, малювання та музика. В його розумінні перш ніж розпочати розумове (інтелектуальне) виховання дитини, необхідно загартувати її фізично за допомогою гімнастичних вправ. Хоча, на цьому етапі розвитку не слід зосереджуватися на «атлетичному» напрямі, бо він може уповільнювати розвиток тілесних сил. «Як доказ (на користь того) можна взяти приклад Олімпійських ігор, де серед переможців мало зустрінеш двох–трьох одних і тих самих осіб, котрі б перемогли спочатку в юнацькому віці, а потім уже дорослими чоловіками. Це пояснюється тим, що юнаки виконували дуже складні вправи і втрачали свою силу»[2].

Що стосується викладання граматики та малювання Арістотель обмежується короткими зауваженнями. Головне значення цих предметів, на його думку, зводиться до того, що вони є сходинкою, необхідною передумовою, перехідною ланкою: граматики – для вивчення інших складніших дисциплін, а малювання – для витонченості власного бачення навколишнього світу.

Також посилену увагу в трактаті «Політика» він звертає на викладання музики, яка певним чином здатна впливати на етичну складову людської душі. «Як і всякі приємні розваги, вона теж не завдає шкоди, навпаки, – не тільки сприяє досягненню найвищої мети (в людському житті), але й розраджує». Отже, музику необхідно включити в число предметів, що вивчаються ще з семирічного віку[2].

Щодо останнього періоду виховання молоді (від 14 до 21 року), то він фактично зовсім не висвітлений у творах філософа, за винятком декількох вказівок. В одній з них наголошується на важливості вивчення таких дисциплін як арифметика, астрономія, історія, література та філософія. В іншій – розповідається про діяльність, поєднану з процесом вивчення чогось – не будь і взаємопов’язана із радістю, задоволенням. Адже, «діяльності сприяє пов’язане з нею задоволення, бо ті, кому вона його приносить, краще судять про кожний [предмет] і більш тонко розбираються [в справі]; так, геометрами стають ті, що насолоджуються заняттями геометрією, і вони краще розуміють кожне [питання в геометрії]; відповідно й ті, що люблять співати або будувати і будь–які інші майстри досягають успіхів у власній справі, якщо отримують від неї насолоду»[2].

Таким чином, Арістотель не лише створив найбільш завершену теорію

виховання (пайдеї) в античному світі, але й розглядав даний процес як засіб зміцнення державного ладу на основі набутих знань і моральних цінностей.

Список використаних джерел і літератури:

1. Асмус В. Ф. Античная философия. Учеб. Пособие. Изд. 2-е, доп. М., Высш.шк., 1976. – 543 с.
2. Арістотель. Нікомахова етика [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.library.ukma.edu.ua/?id=214 (дата звернення 20.02.2017).
3. Арістотель. Політика [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.litopys.org.ua/aristotle/arist.htm (дата звернення 20.02.2017).

REALIZACJA PROJEKTÓW MŁODZIEŻOWYCH W RAMACH UNIwersYTETU

Mateusz Sikora

Doktorant Uniwersytet Wrocławski

sikora.mate@gmail.com

Promotor –

Prof. nadzw. UWr dr hab. Eugeniusz Kłosek

1. Wstęp

Tekst dotyczy różnic występujących między formalnym (uniwersyteckim) modelem nauczania, a edukacją pozaformalną charakteryzującą różnego rodzaju projekty skierowane najczęściej w stronę młodych ludzi. Ważna różnica występująca między tymi dwoma sposobami przekazywania wiedzy wynika z charakteru relacji między nauczycielem i uczniem. Żaden z tych modeli nie powinien być traktowany jako lepszy, ponieważ dobór metody jest ściśle uzależniony od konkretnej sytuacji. Interesujące wydaje się jednak podjęcie refleksji nad tym jakie korzyści mogą wynikać z popularyzacji projektów pozaformalnych na uczelniach wyższych w kontekście kompetencji zdobywanych podczas studiów uniwersyteckich oraz w odniesieniu do oczekiwań wyrażanych przez rynek pracy.

Projekty pozaformalne przybierają bardzo różne formy. Tekst dotyczy specyficznego rodzaju tego typu przedsięwzięć określanых jako „wymiany młodzieżowe”[□]. Określenie to wydaje się być mało precyzyjne. W związku z tym proponuję kategorię projektów integracyjno-społeczno-poznawczych.

Wymiar integracyjny projektu polega na tym, że działania realizowane w ramach inicjatywy jednoczą grupę podczas dążenia do osiągnięcia wspólnego celu. Poszczególne zadania sformułowane są w taki sposób, aby niezbędne było zbliżenie się do siebie uczestników. Wymiar społeczny przedsięwzięcia zakłada z jednej strony pojawienie się pewnej zmiany